

TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZLERİ TARAFINDAN MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLERİNİN SAĞLIĞINI GELİŞTİRMeye YÖNELİK YAPILACAK ÇALIŞMALAR

Sağlık hizmetlerinin birinci amacı hastalıkları ve erken ölümleri önlemektir

Madde 4) n; Toplum Sağlığı Merkezi (TSM): Bölgesinde yaşayan toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla sağlıklı ilgili risk ve sorunları belirleyen, bunlarla ilgili düzeltici ve önleyici faaliyetleri gerçekleştiren; birinci basamak koruyucu, iyileştirici ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini koordine eden ve bu hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde sunulmasını izleyen, değerlendiren, denetleyen ve destekleyen; bölgesinde bulunan sağlık kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlayan sağlık kuruluşudur

Tarım, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de 2. istihdam alanıdır. Sürdürülebilir tarımın kalbi olan mevsimlik tarım işçileri hastalık ve erken ölümler açısından öncelikli risk grubudur. Bu gruba Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği (2015/29258)’nde özel olarak yer verilmiştir

Madde 30- (2) TSM’nin mevsimlik nüfus hareketlerine ilişkin görevleri şunlardır:

Madde 4. p) TSM mobil sağlık hizmeti: Mevsimsel tarım işçileri, mülteciler gibi temel sağlık hizmetlerine kolay ulaşamayan dezavantajlı gruplara buldukları mahalde verilecek koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetleridir

- ▶ Mevsimlik tarım işçilerine yönelik birinci basamak sağlık hizmetlerini planlamak, sunmak veya sunulmasını sağlamak ve bu hizmetleri koordine etmek
- ▶ Mevsimlik tarım işçilerine sunulan sağlık hizmetlerinin kayıtlarını, Kurumun belirlediği standartlar doğrultusunda tutmak; bu kayıtları ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda kişinin kayıtlı olduğu aile hekimliği birimi ve TSM ile paylaşmak
- ▶ Mevsimlik tarım işçilerine yönelik sağlık hizmetleri konusunda personel farkındalığı oluşturmak ve gerekli eğitimleri vermek
- ▶ Mevsimlik tarım işçilerine yönelik farkındalık eğitimleri düzenlemek
- ▶ Bölgesindeki mevsimlik nüfus hareketlerini ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte takip etmek, görev tanımı içerisinde yer alan tedbirleri almak

Hastalıkları ve erken ölümleri önlemenin en etkili yolu herkesin, her yerde, her zaman temel sağlık hizmetlerine erişebilmesidir. Bunlar;

- ▶ Sağlık eğitimi
- ▶ Beslenmenin iyileştirilmesi
- ▶ Temiz içme-kullanma suyu sağlanması, atıkların yok edilmesi
- ▶ Anne, çocuk, kadın ve ergen sağlığı dahil olmak üzere üreme sağlığı hizmetleri
- ▶ Bulaşıcı ve endemik hastalıkların kontrolü
- ▶ Sık görülen hastalıkların tedavisi, izlemi ve temel ilaçların sağlanmasıdır

Tarımda çalışanlarda işin yapıldığı ortama, işin yapılma şekline ve kişinin yaş, cinsiyet gibi özelliklerine bağlı olarak sağlık sorunları değişim göstermektedir

Tarım toplumlarında öne çıkan sağlık sorunları;

- ▶ Bulaşıcı hastalıklar (zoonozlar ve su ile bulaşan hastalıklar)
- ▶ Üreme sağlığı sorunları
- ▶ Beslenme bozuklukları
- ▶ Zehirlenmeler
- ▶ Solunum sistemi hastalıkları
- ▶ Kas iskelet sistemi hastalıkları
- ▶ Kaza ve yaralanmalar
- ▶ Cilt hastalıkları
- ▶ Kanseler
- ▶ Psiko-sosyal sorunlar

Yukarıdaki sağlık sorunları mevsimlik gezici nüfusta daha fazladır

Tarımda çalışanlarda ortaya çıkan hastalık ve erken ölümleri önleyici çalışmalar

Gezici sağlık ekibinin tarım alanında risk belirleme ve kontrolü ile gebe-bebek izlemi, bağışıklama ve tarama çalışmaları yapması hastalık ve erken ölümleri önleyici hizmetlerdir

Risk kontrolü

- Güvenli içme-kullanma suyu sağlama (Bkn: Birinci Basamak Uygulama Rehberi (BBUR); syf:24)
- Dışkı ve idrarın uzaklaştırılması (Bkn: BBUR;syf:25)
- El yıkamak için uygun düzenek ve sabun sağlama
- Güvenli pestisit depolama ve uygulama (Bkn: BBUR;syf:25-26)
- İlk yardım bilgisine sahip kişi yetiştirme (acil bir durum karşısında arayabilecekleri numaralar konusunda broşürler bırakılmalı)
- Gebe tespiti, izlemi ve tetanoz aşılarının yapılması (Bkn: BBUR)
- Doğumların hastanede yapılmasının sağlanması
- 15-49 yaş grubu kadın izlemi ve gebeliği önleyici yöntem sunma (Bkn: BBUR)
- Bebek izlemi ve aşuların yapılması
- Sıtma ve şark çibani taraması ve cibinlik kullanımının sağlanması (Bkn: BBUR)
- Kırım Kongo Kanamalı Ateşli Hastalığı için aileleri bilgilendirme ve Gıda Tarım Hayvancılık İl Müdürlüğü tarafından hayvanlarda kene mücadelesi (Bkn: BBUR)
- Herkesin ulaşabileceği uzaklıkta gölgeliklerin olması
- Etkili güneş kremi, güneşten koruyucu geniş kenarlı başlık, güneş gözlükleri, eldiven ve çizme kullanma
- Elektrik tellerinin güvenliğinin sağlanması ve su kanallarının etrafında koruma bandı
- Tarlada çocukların güvenli oynaması için korumalı alanların yapılması
- Tarım aletlerinin güvenli kullanımının sağlanması ve yolculukların güvenli yapılması konusunda farkındalığın sağlanması

Fiziksel, biyolojik ve kimyasal riskler nedeniyle tarlada gebe kalınması tıbben ve yasal olarak uygun değildir. Bu nedenle gebeliği önleyici yöntemlerin tedariki ve sunumu çok önemlidir

- ▶ Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerini İzleme Kurulu sezon başlamadan ve sezon bitimi olmak üzere yılda en az 2 kere toplanır
- ▶ Kurul sekreteryasını İŞKUR yürütür
- ▶ Kurulun başkanlığını ilde vali yardımcısı, ilçede kaymakam yapar
- ▶ Toplum Sağlığı Merkezi Başkanı kurulun üyesidir
- ▶ İl/ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü işbirliği ile çiftçi üzerinden mevsimlik gezici nüfusun konaklama alanlarını belirlemek önemlidir

! SAHA EKİBİ ÖNCE KENDİ SAĞLIĞINI KORUMALI !

- ▶ Bot, çizme gibi tarlada ayağını koruyacak ayakkabı giy
- ▶ Geniş kenarlı şapka giy, güneş kremi sür ve güneş gözlüğü tak
- ▶ Kolunu ve bacaklarını koruyacak kıyafetler tercih et
- ▶ Yanına su, sabun al
- ▶ Tarlaya gitmeden önce haber ver
- ▶ Ziyaretini tarlada çalışma saatlerine denk düşürme, akşamı tercih et

! SAHA ZİYARETİ SIRASINDA AŞAĞIDAKİ MALZEMELER YANINDA OLSUN !

- ▶ Klor tableti
- ▶ Gebeliği önleyici yöntemler (enjektabl kontraseptifler, kondom...)
- ▶ Demir, folik asit, ateş düşürücü
- ▶ Lam/lamel, lanset
- ▶ Alkol/pamuk
- ▶ Tansiyon aletleri (çocuk ve yetişkin)
- ▶ Steteskop
- ▶ Baskül/el kantarı
- ▶ Htc cihazı ve tüpler
- ▶ El doppleri
- ▶ Aşı nakil kabı ve gerekli aşılar (gebe ve çocuklar için)
- ▶ İzlem kartları
- ▶ Mezura
- ▶ İdrar tetkiki için stripler

GENELGE

Konu : Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi.

GENELGE
2010/6

Mevsimlik gezici tarım işçisi olarak çalışmak amacıyla, buldukları illerden diğer illere aileleri ile birlikte giden vatandaşlarımızın bu süreçte ulaşım, barınma, eğitim, sağlık, güvenlik, sosyal çevreyle ilişkiler, çalışma ve sosyal güvenlik bakımından mevcut sorunlarının tespiti ile bu sorunların giderilmesine yönelik olarak aşağıda belirtilen çalışmalar, ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğiyle yürütülecektir.

► Merkezde, konuyla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması, yürütülmesi gereken faaliyetlerin izlenmesi, uygulama sırasında doğabilecek sorunlara çözüm üretilmesi ve bir veri tabanı oluşturulması için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısının Başkanlığında; İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Türkiye İş Kurumu, tarım işkolunda örgütlü en çok üyeye sahip işçi sendikası ile Türkiye Ziraat Odaları Birliği temsilcilerinin katılımıyla “Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulu” oluşturulacaktır.

► Mevsimlik gezici tarım işçisi (İşçi) gönderen ve alan her il ve ilçede, mülki idare amirinin başkanlığında; o ildeki ve ilçedeki ilgili kurum ve kuruluş, işçi, aracı ve işveren (toprak sahibi/işleyen) temsilcilerinin katılımı ile “İl/ilçe Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulu” oluşturulacaktır.

► İşçilerin göç döneminde yolculuklarının güvenli ve sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi amacıyla; göç alan ve veren yerler arasında ulaşım ile ilgili koordinasyon sağlanacak, trafik denetimleri artırılacak, araç ve trafik güvenliğinin gerektirdiği kontroller hassasiyetle ve sıklıkla yapılacak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının gerekli bütün tedbirler alınacaktır.

► İhtiyaca göre tren seferleri artırılacak, işçilerin il ve ilçe merkezlerinde geçici konaklamaları için ihtiyaç halinde ve imkanlar dahilinde kamuya ait alan ve tesislerden yararlanma imkânı sağlanacak, şehir içinde, otogar ve istasyonlarda, parklarda vs. gelişmiş güzel konaklama ve bekleme alanları oluşturulacaktır.

► İşçilerin ihtiyaç duyduğu ekmeğe ve yemek pişirme, çamaşır ve bulaşık yıkama ile tuvalet ve banyo mahalleri gibi aşağı ihtiyaçların karşılandığı barınma yerlerinin işverenlerce karşılanması sağlanacak, bunun sağlanamadığı bölgelerde; işçilerin yoğun olarak çalıştığı yerlere en yakın mesafede, alt yapısı il özel idarelerince hazırlanacak toplulaştırılmış uygun yerleşim yerleri oluşturulacaktır.

► Yerleşim alanlarının; doğa olaylarından fazla etkilenmeyecek, elektrik, su, kanalizasyon, yol gibi hizmetlerin sunumunun kolaylıkla sağlanabileceği, sağlık şartları uygun, tehlikeli tesislere ve girilmesi yasak yerlere yeterli mesafede, barınacak işçilerin sayısına uygun büyüklükteki hazine arazileri arasından seçilmesine özen gösterilecektir.

► Toplulaştırılmış çadır yerleşim yerlerinde il özel idarelerince seyyar kolaylık tesisleri kurulacaktır. Kolaylık tesislerinde; tuvalet, banyo, çamaşır ve bulaşık yıkama yerleri ile ekmeğe pişirme imkânları ve gerektiğinde derslik olarak kullanılacak sosyal tesis bulundurulacaktır. İhtiyaç duyulacak çadır ve seyyar kolaylık tesisleri imkânlar ölçüsünde öncelikle bölgedeki Türkiye Kızılay Derneği, valilikler ve belediyelere ait depolardan temin edilecektir. İhtiyaçlarının bu şekilde karşılanamaması halinde il özel idarelerince kiralama ve hizmet satın alma yoluna gidilecektir.

► Bu yerleşim yerlerindeki içme ve kullanım suyu ile elektrik ihtiyacı; şebeke tesisi, mahallinde sondaj, su tankı/tankeri, elektrik hattı tesisi veya jeneratör temini suretiyle il özel idarelerince sağlanacak ve kullanım bedelleri kullananlardan alınacaktır.

► Toplulaştırılmış çadır yerleşim yerlerinin belli aralıklarla her türlü haşerelere karşı ilaçlanması ile çöplerin alınması, mücavir sınırlara göre ilgili belediye veya il özel idaresi tarafından yerine getirilecektir.

► İşçilerin ve ailelerinin kimlik bilgileri 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu esaslarına göre alınacak, ayrıca, mahalli kolluk kuvvetlerince bunların konakladıkları bölgelere gece ve gündüz mutad zamanlarda güvenlik amaçlı devriye faaliyetleri yapılacaktır. Ayrıca bu işçiler ve ailelerine ilişkin bilgiler Türkiye İş Kurumunca alınacak ve bunlar hakkında veri tabanı oluşturulacaktır.

► İşçilerin ve ailelerinin bulaşıcı ve salgın hastalıklara karşı düzenli sağlık taramaları, çocukların gelişimi ve gebelik takipleri periyodik olarak yaptırılacak, bu hizmetler için gerekirse mobil sağlık ekipleri oluşturulacaktır. Bunların aileleri ve çocukları sosyal hizmetler kapsamında bilgilendirilecek, psikolojik destek verilecek ve varsa özürü ve yaşlıların Devletimizin yarınlarımız için sunduğu imkân ve hizmetlerden yararlandırılmaları sağlanacaktır.

► İşçilerin zorunlu öğretim çağındaki çocuklarının eğitimlerini devam ettirmek üzere; kendi yörelerindeki veya gittikleri yerlerdeki Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına misafir öğrenci olarak alınmaları veya taşımalı eğitim veya mobil eğitim gibi imkanlardan en uygun olanı seçilerek çocukların okula devamları sağlanacaktır. Bu hususta şartlı nakit transferi gibi özendirici tedbirler etkin şekilde uygulanacak, çocukların okul kıyafetleri ve malzemeleri İl/İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca temin edilecektir.

► İşçilerin geri dönüşlerinde başta kadın ve genç kızlar olmak üzere, yetişkinlere okuma-yazma, sosyal-kültürel faaliyetler ve meslek edindirme kursları düzenlenmesi hususunda gerekli imkanlar hazırlanacaktır.

► İşçilerin sosyal güvenlikleri açısından mevcut durumları Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yürütülecek çalışmalarla iyileştirilecektir. Çocuk işçiliği ve çocuk emeğinin istismarı ile etkin mücadele edilecektir.

► Tarımda iş araçlarının belgelendirilmesi zorunlu hale getirilecek, belgesi olmayan iş araçlarının işçi temin etmelerinin önlenmesi ve iş araçları ile işverenler veya doğrudan işçiler ile işverenler arasında sözleşme yapılmasının sağlanması için gerekli tedbirler alınarak, vaki uyumsuzluklarda mağduriyetlerin önüne geçilecektir. İşveren/iş aracı ve işçi arasındaki ücret alacağına ilişkin uyumsuzlukların öncelikle il ve ilçelerde kurulacak izleme kurullarında çözümlenmesine çalışılacaktır.

► Belgesi olmayan ve sözleşme imzalamadan iş alan araçlar Türkiye İş Kurumu tarafından “Tarımda İş ve İşçi Bulma Aracılığına İzin Verilmesi ve Araçların Denetimi Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde denetlenerek, ilgili mevzuatı çerçevesinde gereği yapılacaktır.

► Tüm bu tedbirler ve çalışmalar valiliklerin gözetim ve denetiminde icra edilecek, tedbirlerin doğru anlaşılması ve uygulanması için göç veren illerde işçiler ve araçlara, göç alan illerde ise işverenlere ve yöre halkına yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları planlanacak, il düzeyinde alınacak tedbirler valiliklerce ilan edilecek, aykırı davranışlar hakkında idari ve cezai yaptırım uygulanması için gerekli işlemler geciktirilmeden yapılacaktır.

► Tüm bu faaliyetler için ihtiyaç duyulan kaynak, valiliklerce hazırlanacak projeler doğrultusunda; 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 6. maddesinde yer alan ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik altyapı yatırımları için işsizlik sigortası fonundan aktarılan kaynaklardan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına il özel idarelerine gönderilecek ödenekler ile imkanlar ölçüsünde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve il özel idarelerinin bütçelerinden karşılanacaktır.

► İl/İlçe Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurullarınca, mevsimlik çalışma döneminin başında ve sonunda, o il ve ilçede yürütülen faaliyetler, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulunda görüşülmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilecektir.

İşçilerin ve yöre halkının birbirinin emek ve işine duydukları ihtiyaç, kardeşlik ve dayanışma bilincini güçlendirmeye yönelik olarak yukarıda sıralanan faaliyetler ilgili tüm kurum ve kuruluşlar, meslek teşekkülleri ve sivil toplum örgütlerinin de katkılarıyla uygulanacaktır. İstismara yol açacak sosyal ve siyasi sorunlara fırsat verilmeyecek, özellikle Devletin tarafsızlığına gölge düşürecek her türlü söz, eylem ve uygulamadan kesinlikle kaçınılacaktır.

Bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Mevsimlik gezici tarım işçileri ve çalışanlarla ilgili bazı yasal düzenlemeler

- ▶ **Mevsimlik Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi** Başbakanlık Genelgesi (ulaşım, barınma, koruyucu sağlık hizmetleri başta olmak üzere diğer kamu hizmetlerine erişimi içermektedir)
- ▶ **Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği**
- ▶ **Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik**
- ▶ **Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik**
- ▶ **Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik...**

Sağlığımıza ve bizi besleyen insanlara sahip çıkalım

